

Ubald Vrabec v Mariboru

Povzetek

Trditi smemo, da je bil Ubald Vrabec med letoma 1931 in 1941 eden najvidnejših sooblikovalcev mariborskega glasbenega življenja; kot pedagog, poustvarjalec, ustvarjalec in zborovodja mu je vtisnil neizbrisni pečat. Posebne zasluge ima predvsem na zborovskem področju. Vrabec je z neumornim strokovnim delom s pevskega zbori Grafika, Jadran, Jadran Nanos in Kolo bistveno pripomogel k dvigu kakovosti pevskega poustvarjanja in s tem obogatil glasbeno kulturo v Mariboru in širše.

Ključne besede: glasbeno šolstvo, Glasbena matica Maribor, Pevsko in glasbeno društvo Grafika, Pevski zbor Jadran, Pevski zbor Jadran Nanos, Pevsko društvo Kolo

Maribor je bil med svetovnjima vojnama najštevilnejše središče primorskih beguncev in izseljencev v vsej Jugoslaviji.¹ Po prevratu se je v mestu in okolici naselilo veliko državnih uslužbencev in zasebnikov, ki so morali zapustiti domove v Primorju.

¹ Hartman, B., Primorci in slovenska kultura v Mariboru med vojnoma, Kultura v Mariboru, Obzorja, Maribor 2001, str. 110.

Ubald Vrabec in Maribor

Abstract

We could assert that Ubald Vrabec was one of the most important creators of the musical life in Maribor between 1931 and 1941. As a pedagogue, performer, songwriter and conductor he has left an indelible mark on the town. He contributed especially to the field of choral singing. With his hard and professional work with choirs Grafika, Jadran, Jadran Nanos and Kolo, Ubald Vrabec has essentially raised the quality of singing and enriched music culture in Maribor and beyond its borders.

Keywords: musical education, Glasbena matica Maribor, Singing and music society Grafika, Choir Jadran, Choir Jadran Nanos, Singing society Kolo

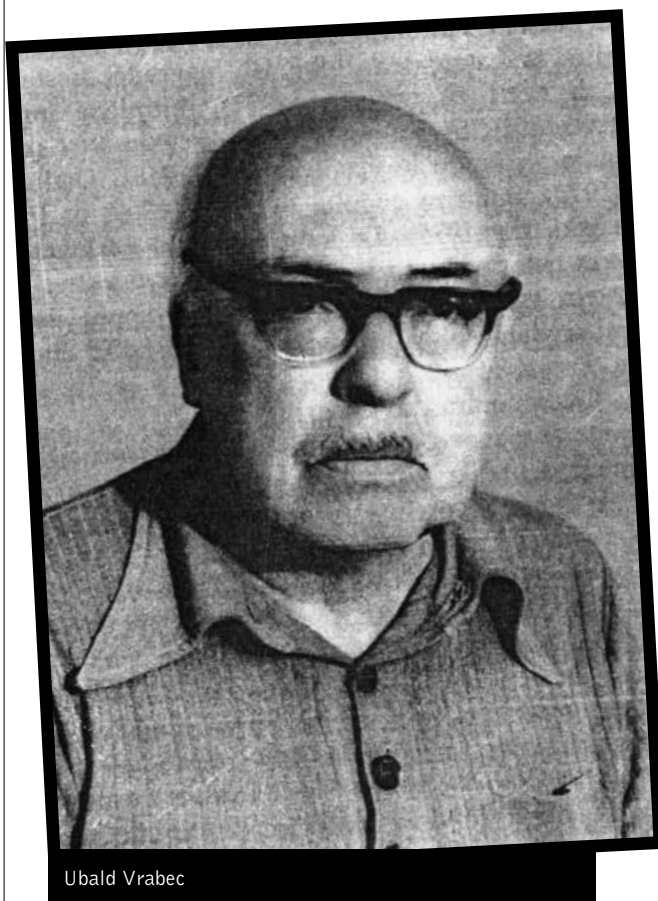
Ob prihodu so začutili potrebo po organiziranem povezovanju in kulturnem delovanju, predvsem petju. V letu 1919 so ustanovili pevske zbor, ki je kot pionir narodne misli nastopal na vseh nacionalnih prireditvah v mestu in okolici, organiziral koncerte v širši okolici, zlasti ob meji, tako budil ljubezen do pesmi in dvigal narodno zavest. Na podlagi pevskega zbora

so leta 1920 v Mariboru ustanovili društvo *Jadran*.² To je bilo, poleg 1931. leta ustanovljenega Prosvetnega in podpornega društva *Nanos*, povezovalni člen Primorcev, ki so se postopoma vraščali v mesto ob Dravi in prispevali k razmahu slovenske kulture v njem.³ Mednje štejemo skladatelja, pedagoga, zborovodjo, organizatorja in publicista Ubalda Vrabca.⁴ Po dveh letih bivanja v Argentini se je vrnil bliže svojim koreninam – v Maribor, kjer sta takrat že delovala in ustvarjala Karol Pahor in Vasilij Mirk. Dopisovanje z Mirkom je najbrž vplivalo na Vrabčevo odločitev, da v mestu ob Dravi nadaljuje življenjsko, profesionalno pa tudi ustvarjalno pot.⁵

Po podatkih o prvi prijavi prebivališča v Mariboru lahko sklepamo, da je Vrabec prišel v Maribor v začetku avgusta 1931. S 7. avgustom je prijavil prebivališče na Jezdarski ulici 1. Do decembra 1933 sta Ema in Ubald Vrabec zamenjala pet naslovov in se končno nastanila v Turnerjevi ulici 36, kjer sta bila prijavljena do 5. maja 1941. V tem času sta se jima rodila hčerka Neva (15. maja 1935) in sin Ubald (21. april 1937).⁶ 13. decembra 1935 jim je Ministrstvo za notranje zadeve v Beogradu podelilo jugoslovansko državljanstvo.⁷

Glasbena matica Maribor

Desetletje mariborskega delovanja je Vrabec pričel leta 1931 kot učitelj violine v glasbeni šoli *Glasbene matice (GM)*, takrat osrednje glasbene ustanove v Mariboru. V šolskih letih 1931/32 in 1932/33 je bil zaposlen kot honorarni učitelj violine. Naslednja tri leta (od začetka šolskega leta 1933/34 do 31. januarja 1936) je bil ob poučevanju violine tudi začasni ravnatelj glasbene šole *GM*.⁸ Imenovanje Vrabca za začasnega vodjo je bilo posledica sporov med odborom *GM* in ravnateljem glasbene šole Josipom Hladkom – Bohinjskim. Ta si je na Ministrstvu za prosveto leta 1933 pridobil dovoljenje za ustanovitev Sub-

Ubald Vrabec

vencionirane muzičke šole *GM*, ki naj bi bila naslednica prej delujoče. Med letoma 1933 in 1936 sta tako delovali dve glasbeni šoli, organizacijska zmeda pa se je končala 1. aprila 1936 z ukinitvijo Hladkove šole.⁹ Od šolskega leta 1936/37 do odhoda iz Maribora je bil Vrabec na glasbeni šoli *GM* redno zaposlen učitelj violine.¹⁰ V tem času so odborniki *GM* odobrili izdajo njegovih *Narodnih pesmi* za 2 violini za nižje letnike violinskega pouka. Takratni ravnatelj glasbene šole *GM* Marjan Kozina je bil mnenja, »da bi njegova zbirka pri pouku izvrstno služila, ker je sestavljena tako, da učenca zanima in veseli, pri tem pa se strogo drži postopa pouka po Ševčiku«.¹¹

Vrabčevo delovanje v *GM* pa ni bilo omejeno le na učilnico. Bil je še namestnik koncertnega vodje Vasilija Mirka (društveni leti 1932/33 in 1933/34),¹² vodja šolskega arhiva (šolsko

2 Fond Mestna občina Maribor, AŠ 358/300. Pokrajinski arhiv Maribor.

3 Hartman, B., *Primorci in slovenska kultura v Mariboru med vojnama*, Kultura v Mariboru, Obzorja, Maribor 2001, str. 118.

4 Vrabec, Ubald (Trst, 11. 12. 1905 – Izola, 27. 1. 1992), skladatelj in zborovodja. Na konservatoriju v Trstu je 1927 diplomiral iz kompozicije (V. Levi) in v Bologni 1929 iz violine. Do leta 1931 je deloval v Argentini, nato se je vrnil v Slovenijo ter v Mariboru poučeval na *GM* in vodil več zborov. Od 1941 je živel v Trstu, kjer je poučeval violino na *GM* (1949–1961) in deloval kot zborovodja. Najdlje je vodil tržaški Komorni zbor (od 1959 Mešani zbor Gallus). Skladateljsko je bil usmerjen predvsem v romantično tradicijo. Komponiral je simfonično, vokalno-inštrumentalno, komorno, scensko, cerkveno in zlasti zborovsko glasbo. Napisal je več 10 zborovskih skladb (*Mi kujemo*, *Zdravljica*, *Slovenska pesem/Samo milijon nas je*, *Na goriškem travniku*) ter nekaj manj kot 100 priredb ljudskih pesmi (*Polka je ukazana*, *Bratci veseli vsi*). Bil je osrednja osebnost glasbenega življenja v Trstu, tudi kot glasbeni kritik in publicist v tamkajšnjem tisku in na radiu. I. Lo., *Enciklopedija Slovenije*, 14. zvezek, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000, str. 367, 368.

5 Kralj, B., *Zborovska dela Ubalda Vrabca* (diplomsko delo), Akademija za glasbo, Ljubljana 1984.

6 Od 7. avgusta do 7. septembra 1931 sta bila Ema in Ubald Vrabec, in kasneje njuna otroka, prijavljena v Jezdarski ulici 1, od 7. septembra do 4. decembra 1931 na Betnavski cesti 64, od 7. decembra 1931 do 24. avgusta 1932 v ulici Koseskega 13, od 25. avgusta do 5. oktobra 1932 v Strmi ulici 15, od 7. oktobra 1932 do 14. decembra 1933 v Tattenbachovi 26 in od 14. decembra 1933 do 5. maja 1941 v Turnerjevi ulici 36. Gospodinjina kartoteka, Vrabec Ubald, TE 648/2508, 2509, Pokrajinski arhiv Maribor.

7 Domovinska kartoteka, TE 575/1936, 1937, Pokrajinski arhiv Maribor.

8 *Poročilo ob XX. šolskem letu 1938–1939*, *GM* Maribor, 1939.

9 *Glasbena matica mariborska razpuščena*, v: *Slovenec* (S) 61 (1933), št. 176a (5. 8.), str. 4; *Mariborska Glasbena Matica*, v: S 61 (1933), št. 177a (6. 8.), str. 4; *Konec konflikta Glasbena Matica : Hladek–Bohinjski*, v: *Mariborski večernik Jutra* (MVJ) 10 (1936), št. 93 (23. 4.), str. 3.

10 *Poročilo ob šolskem letu 1935–1936*, *GM* Maribor, 1936; *Poročilo ob šolskem letu 1936–1937*, *GM* Maribor, 1937; *Poročilo ob šolskem letu 1937–1938*, *GM* Maribor, 1938; *Poročilo ob XX. šolskem letu 1938–1939*, *GM* Maribor, 1939; *Poročilo ob XXI. šolskem letu 1939–1940*, *GM* Maribor, 1940. Ema Vrabec je na glasbeni šoli *GM* poučevala klavir (honorarno) med šolskima letoma 1931/32 in 1935/36 ter v letu 1939/40.

11 Zapisnik četrte redne seje odbora v poslovnem letu 1936/37; Šolsko poročilo za sejo centralnega odbora Glasbene Matice dne 16. novembra 1936. PAM, fond *GM*, škatla št. 3.

12 *Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice*, v: MVJ 6 (1932), št. 210 (16. 9.), str. 2; *Der Sängchor der »Glasbena matica«*, v: *Marburger Zeitung* (MZg) 73 (1933), št. 173 (2. 7.), str. 5; *Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice*, v: MVJ 8 (1934), št. 142 (25. 6.), str. 3.

leto 36/37),¹³ junija 1938 pa je bil imenovan na delovno mesto društvenega delovodje, katerega naloga je bila administrativna pomoč društvenim funkcionarjem – tajniku, blagajniku, gospodarju, knjižničarju ter šolskemu vodji.¹⁴ Delo v GM je zajemalo tudi Vrabčevo poustvarjalno dejavnost. Novembra 1932 je (z ženo Emo – štiriročno) na proslavi ob 70. obletnici prve večje slovenske javne prireditve v Mariboru spremljal moški zbor GM.¹⁵ Decembra 1932 je Vrabec sodeloval še na koncertu v frančiškanski cerkvi. Pod Mirkovim vodstvom je nastopil pevski zbor GM z Gounodovo skladbo *Večerna molitev*, pri kateri sta sodelovala tudi violinist Ubald Vrabec in orglar Josip Trafenik. Z njim je Vrabec izvedel še Corellijev *Preludij iz 9. Sonate*, Schubertovo *Molitev* in Tartinijev *Adagio cantabile* ter Bachov *Andante iz Sonate v a-molu*.¹⁶ Ponovno je Vrabec (skupaj z ženo Emo) stopil pred občinstvo novembra 1933 na koncertu pevskega zbora in orkestra GM pod vodstvom Vasilija Mirka. Poročevalec *Slovenca* je zapisal, da sta pianista Ema in Ubald Vrabec spremljala zbor v prvih treh skladbah »s pravilno rezerviranim poudarkom«.¹⁷

Pevsko in glasbeno društvo Grafika

Ob prihodu v Maribor je Vrabec takoj prevzel vodenje Pevskega in glasbenega društva Grafika, ki ga je, po zapisu društvenih blagajniških izdatkov sodeč, vodil med avgustom 1931 in januarjem 1938.¹⁸ Širši javnosti manj znano društvo je bilo ustanovljeno leta 1928.¹⁹ Največkrat je sodelovalo le na internih prireditvah tiskarjev,²⁰ 6. aprila 1935 pa je mariborskemu občinstvu na prvem samostojnem koncertu predstavilo svoj moški pevski zbor Grafika.²¹ Pevci so se predstavili s pesmimi Scheua, Šantla, Prelovca, Ravnika, Mirka, Bučarja, Dvořaka, Deva, Fleišmana, Adamiča, Volariča, Švikaršiča in Schwaba. Kritike so bile ugodne. *Jutro* je poročalo, da je zbor »dobro uvežban« in da ima »solidni material«. Zborovodjo Vrabca je poročevalec ocenil kot skromnega in strokovnega mentorja.²² *Jutro* je še drugič objavilo, da moški zbor razpolaga z dobrim glasovnim materialom in da ima v profesorju Vrabcu odličnega zborovodjo.²³ Člankar *Delavske politike* je zapisal, da je zbor »lepo izravnanih, tehnično dobro izšolanih« pevskih glasov, z vzornim nastopom presenetil in dokazal, da z vso resnostjo goji pevsko kulturo.

13 Poročilo za 1. sejo šolskega kuratorija šole GM (4. julij 1936). PAM, fond GM, škatla št. 3.

14 Zapisnik X. redne seje odbora Glasbene Matice (30. junij 1938). PAM, fond GM, škatla št. 3.

15 *Proslava sedemdesetletnice zgodovinske »Besede«* v: MVJ 5 (1932), št. 253 (7. 11.), str. 2.

16 a–, k– (F. Avsenak), 25. koncert pevskega zbora *Glasbene Matice v Mariboru*, v: MVJ 6 (1932), št. 280 (10. 12.), št. 4; J. G., *Cerkveni koncert Glasbene Matice v Mariboru*, v: S 60 (1932), št. 285 a (14. 12.), str. 3, 4.

17 J. G., *Koncert Glasbene Matice*, v: S 61 (1933), št. 261 (15. 11.), str. 4.

18 Fond Ukinitveni komisar za društva na Spodnjem Štajerskem, Pevsko društvo Grafika, Blagajniška knjiga, AŠ 108/3183.

19 *Koncert moškega zbora »Grafika«* v: Delavska politika (DP) 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.

20 *Vokalkonzert der Jünger der schwarzen Kunst*, v: MZg 75 (1935), št. 69 (24. 3.), str. 4.

21 *Koncert moškega zbora »Grafika«*, v: DP 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.

22 –c. *Mariborsko kulturno pismo*, v: *Jutro* (J) 16 (1935), št. 86 a (12. 4.), str. 3.

23 *Črni umetniki so peli*, v: J 16 (1935), št. 82 a, 8. 4., str. 3.

Pel je »ubrano, z lepim prednašanjem in lepo dinamiko«, tudi Šantlova *Trojno gorje* je bila »sicer dobro podana,« a po njegovem mnenju pretežka in primernejša za številčnejši zbor. Nadalje je ocenil, da so najlepše izzvenele »mehkejše, lirične pesmi«, posebej je pohvalil Prelovčevo *Sedem si rož porezala mi* ter Mirkovi *Šumi, šumi...* in *Pomlad*, pri narodnih pa je pogrešal več topline. Pohvalno je omenil, da je zbor ves spored pel na pamet. Grafika in njen »marljivi« dirigent sta po mnenju člankarja zaslužila vso priznanje. Obisk je bil zadovoljiv, največ pa je bilo delavstva, kar je pričalo o velikem zanimanju za »lepo pesem.«²⁴ *Mariborski večernik Jutra* je prinesel oceno, da ima moški zbor, posebno močan v basih, dobre in sistematično šolane pevce ter skrbnega in mojstrskega mentorja Ubalda Vrabca.²⁵ Nadvse ugodno je koncert ocenil glasbeni kritik nemškega časnika *Marburger Zeitung*, dr. Edvard Bučar. Podal je mnenje, da je zbor nastopil s takšno disciplino, kot jo je bilo mogoče opaziti le pri koncertu *Donskih kozakov*, in izrazil presenečenje ob smelo zastavljenem sporedu koncerta, katerega skladbe zahtevajo veliko muzikalnosti in intervalne uravnovešenosti. Ravnikova *Kam si šla?* je bila po Bučarjevem mnenju izvedena z intonančno sigurnostjo in jasnim izvajanjem najtežjih delov, s čimer se je lahko pohvalil komajda kateri mariborski pevski zbor. Dalje je zapisal, da se ne spominja, da bi kateri zbor bil v stanju izvajati dvanajst pesmi, od tega skladbe modernih skladateljev, katerih atonalna zgradba pred pevce in zborovodjo postavlja velike zahteve, na pamet (*Šantlovo Trojno gorje*, *Prelovčevo Sedem si rož porezala mi*, *Mirkovo Šumi, potok, šumi*, *Bučarjevo Tam, kjer pisana so polja*). V drugem delu koncerta izvedene narodne pesmi je kritik ocenil kot »silovite, dinamično nadgrajene, ritmično smotrne in brez napake«. Bučar sklene, da je strumni zbor pod vodstvom odličnega zborovodje Ubalda Vrabca na koncertu dokazal, kako vidni so lahko uspehi tudi maloštevilnih zborov, če se dela lotijo z vso resnostjo in marljivostjo.²⁶

17. oktobra 1936 je pevski zbor *Grafike* pod vodstvom Ubalda Vrabca v Unionski dvorani nastopil na koncertu delavskih pevskih in glasbenih društev, včlanjenih v Zvezi delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev v Zagrebu. Nastopili so še pevski zbor Enakost (zborovodja M. Plevanč), Zbor pekovskih pomočnikov (A. Horvat), pevski zbor delavskega društva Frohsinn (Glabučnik), železničarski pevski zbor Krilato kolo (A. German), Godba društva železničarskih delavcev (kapelnik M. Schönherr) in Tamburaški odsek pekov. Neznani poročevalec *Delavske politike* je o zboru Grafika zapisal, da je »z umetniškega stališča gotovo vsega priznanja vreden, ako njena pesem ni ogrela kot bi bilo želeti, je kriv spored, ki je bil za okus delavske publike vendarle malce pretežak«.²⁷

24 *Koncert moškega zbora »Grafika«*, v: DP 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.

25 *Tri kulturne prireditve*, v: MVJ 9 (1935), št. 82, str. 3.

26 Dr. E. B., *Zum Konzert der 'Grafika'* v: MZg 75 (1935), št. 84 (12. 4.), str. 5.

27 *Koncert delavskih pevskih in glasbenih društev*, v: DP 11 (1936), št. 85 (21. 10.), str. 3.

Pevski zbor Jadran z zborovodjem Ubaldom Vrabcem

Dobro leto kasneje, natančneje 2. decembra 1937, je pevski zbor *Grafika* pod Vrabčevim vodstvom ponovno nastopil na koncertu delavskih pevskih in glasbenih društev ter po poročanju *Delavske politike* navdušil občinstvo z izvedbo Horvatove *Nčá bom vinca piv*.²⁸

Ob 10-letnici društva je zbor *Grafika* nastopil z novim zborovodjem Vinkom Živkom. Na sporedu koncerta je bila poleg skladb Deva, Foersterja, Šonca, Horvata, Odaka tudi Vrabčeva pesem *Sinoči me dekle je vprašalo*. Poročevalec *Delavske kritike* je zapisal, da je zbor številčno močan, glasovno izenačen, discipliniran in »poje lepo«. Pogrešal je le preprostosti lahkotnega izraza, ki pritegne poslušalce,²⁹ Edvard Bučar pa je za *Marburger Zeitung* izrazil mnenje, da je moški zbor *Grafika* v preteklosti bil že v boljši pevski kondiciji.³⁰

Po Vrabčevem odhodu je arhiv pevskega zbora *Grafika* zajemal okrog 290 pesmi. Večino teh, med katerimi je bilo okrog 30 narodnih, je podpisalo slovensko skladateljsko ime. To so bile pesmi Mirka (31), Deva (29), Adamiča (15), Prelovca (7), Vrabca (7), Švaba (4), Pavčiča (4), Foersterja (3), Bučarja (3), Marolta (3), nadalje Volariča, Horvata, Šantla, Jobsta, Vilhar-

28 *Zelo dobro uspel koncert delavskih pevskih in glasbenih društev*, v: DP 12 (1937), št. 80 (6. 10.), str. 3.

29 *Jubilejni koncert Grafike*, v: DP 13 (1938), št. 111 (1. 11.), str. 3.

30 Dr. E. B., *Koncert des Gesangvereines 'Grafika'* v: MZg 78 (1938), št. 249 (3. 11.), str. 4.

ja, Vajdla, Vogriča, Odaka, Zajca, Ravnika, Jereba, Gröbminga, Fajglja in drugih.

V popisu notnega gradiva *Grafike* zasledimo tudi nekatere Vrabčeve pesmi: *Ta vinček bo za rajžo*, *Nikdar ne bom pozabil*, *Kadar vince duše vnema*, *Sladko je vince*, *Kdor hoče žaba biti*, *Sinoči me dekle je vprašalo* in *Slavnostni pozdrav*.³¹

Pevsko društvo *Jadran*

V tridesetih letih prejšnjega stoletja je glasbeno življenje Maribora izjemno obogatilo Vrabčevo delo s pevskim društvom *Jadran*. Prvič je Vrabec nastopil z *Jadranom* na proslavi njegove 15-letnice, 1. septembra 1934. S klavirsko spremljavo je sodeloval ob izvedbi Mirkove skladbe *Pesem naših mornarjev*, ki jo je skladatelj posvetil pravi jubileju društva.³²

Umetniško vodstvo *Jadrana* je Ubald Vrabec prevzel 1. februarja 1935. V razgovoru z novinarjem *Mariborskega večernika Jutra* leta 1937 je dejal, da je bil *Jadran* takrat »odličen zbor v najboljši formi,« za prevzem zbora pa ga je opogumila predvsem »velika ljubezen Jadranašev do naše pesmi.« To je bila

31 Fond Ukinitveni komisar za društva na Spodnjem štajerskem, Pevsko društvo *Grafika*, Popis arhiva, AŠ 108/3183. V omenjenem fondu se nahajata le zvezek s popisom notnega materiala društva in blagajniška knjiga s podatki, ki zajemajo obdobje med 1. junijem 1931 in 31. januarjem 1938.

32 *Jubilejni koncert pevskega društva 'Jadran'*, v: J 15 (1934), št. 202 a, 3. 9., str. 2. Mirkovo pesem so izvedli: deški in moški zbor *Jadran*, solista Sancin in Faganeli, vojaška godba ter Ubald Vrabec.

spodbuda, da je pri izbiri pesmi začel sistematično uvajati sodobne skladbe, seveda pa ob tem ni zanemaril preproste ljudske pesmi. Dejal je: »Vsakega nekaj je bil moj princip, tako da sem s tem zadovoljil publiko in sebe. Računajoč z realnostjo, dajem prednost sodobnim pesmim in upoštevam pri tem dobro voljo in občudovanja vredno vztrajnost naših pevcev Jadranašev, kjer je društvena disciplina in požrtvovalnost doma [...] Da jih držim na višku, jim serviram vedno nekaj takega, s čimer imajo veselje. Uspeh še ni nikdar izostal.« Pevce zbora je opisal kot preproste ljudi, ki imajo veliko smisla in veselja za vse, kar je lepo, tudi za moderne pesmi, kar je po njegovem mnenju pomenilo, da so dobre. Velika prednost pevcev *Jadrana* se je Vrabcu zdel dobro razvit glasbeni čut, saj je vsak izmed njih pravilno cenil vrednost moderne pesmi. Glede programske usmeritve zbora *Jadran* je Vrabec še dejal, da sodelovanje zbora pri skoraj vseh pomembnih prireditvah narekuje širok obseg zborovskih skladb. V originalnem besedilu je imel zbor naštudiranih tudi nekaj čeških in ruskih pesmi, o katerih je dejal: »V kolikor smo izgovorjavi kos, tega še sam ne morem presoditi, vem pa le toliko, da se v petju istih globoko odraža slovanska duša. Pojemo jih iz srca, ker so naše.« Skratka, *Jadran* se je pod Vrabčevim vodstvom prilagodil vsakemu nastopu. Prednosti zborovodja ni dajal nobeni pesmi, vse so bile izvajane v enaki meri. Poudarjal je požrtvovalnost in prizadevnost pevcev, njihov izvrstni pevski material ter zavzetost, saj so na vaje prihajali ob vsaki uri in se odzvali na vsak njegov poziv. Težave so nastajale le zaradi službenih obveznosti pevcev, ki so izhajali iz uradniških, delavskih, šoferskih in drugih vrst. Dejal je: »Da vam pokažem pevce Jadranaše v pravi luči, naj vam navedem slučaj, da so n. pr. za Kogojev *Requiem* prav navdušeni, dasiravno je to popolnoma atonalna skladba, ena izmed najtežjih za pevski zbor.« Nadalje je Vrabec izpostavil, da *Jadran* v javnosti ni naletel na pravo razumevanje, čeprav je bil venomer na razpolago. Poudaril je predvsem nezaposlenost kopice pevcev, ki bi jim bilo treba pomagati pri iskanju zaposlitve. Položaj omenjenih je bil pereč predvsem ob izletih na mejo. Pomanjkanje gmotnih sredstev jim je onemogočalo sodelovanje. Prejete podpore društvu so bile premajhne, pa tudi meceni so bili redki. Pomenljivo je zaključil, da se *Jadran* ne udelejuje samo na glasbenovzgojnem, temveč zlasti pri narodnoobrambnem delu ter »s pesmijo hodi na mejo, da bodri naš živelj v narodni miselnosti v odporu proti tujcu.« Na vprašanje o načrtih za prihodnost je Vrabec dejal, da se bo zbor prihodnje dve leti posvečal predvsem pevskim vajam. Ker pevski zbor samostojnega koncerta ni prirejal vsako leto, je Vrabec v letu 1938 načrtoval študij večjega števila lažjih skladb, tudi cerkvenih, ker bo zbor »samo drugim na razpolago,« v letu 1939 pa študij skladb za proslavo 20-letnice obstoja *Jadrana*. Dodal je, da se zbor tudi resno ukvarja s čimprejšnjo razširitvijo, saj naj bi v prihodnje odpotoval na turnejo po vsej Jugoslaviji. Na novinarjevo vprašanje, v čem je bistvena metoda *Jadranove* propagande naše pesmi, je Vrabec odgovoril: »Pri vseh nacionalnih prireditvah nas oživlja in navdušuje. V tem

obstoja bistveno najvažnejša metoda naše propagande za našo pesem. S tem splošnim odzivom na raznih kulturnih, humanih in nacionalnih prireditvah se vrši propaganda za našo zemljo. S pesmijo opominjamo našo javnost na naš narodni čut in ponos, ki naj bo odlika zlasti onih, ki živijo ob naših državnih mejah. Naša lepa narodna pesem, ki je čustvena in blagozvočna in iz katere veje slovanski duh, zasluži, da jo nesemo med narod, kjer se je prav za prav rodila.«³³

Kmalu po Vrabčevem prihodu v Maribor je *Jadran*, skupaj z nekaterimi mariborskimi in okoliškimi pevskega zbori (*Drava*, *Glasbena matica Ptuj*, pevski zbor *Jelka* iz Lovrenca na Pohorju, *Luna* iz Košakov, *Poštni rog*, laporski *Sokol* in pobreška *Zarja* – skupaj okrog 200 pevcev) na koncertu Ipavčeve pevske župe 7. aprila 1935 izvedel Mirkovo kantato *Blagovestnikom*. Prvikrat izvedena kantata je po mnenju poročevalca *Mariborskega večernika Jutra*, kljub glasovni heterogenosti zborov, bila predstavljena »kompaktno in do dosegljive možnosti enotno.«³⁴

Prvi odmevnejši koncert pod Vrabčevim vodstvom je *Jadran* izvedel 8. maja 1937 v Unionski dvorani.³⁵ Pred koncertom je Vrabec za *Mariborski večernik Jutra* dejal, da je s pripravljenostjo pevcev zadovoljen, izrazil pa je radovednost glede odziva publike, ki bi s številnim odzivom dala moralno zadoščenje in pohvalo, ki jo zbor zasluži, ter dokazala, da ga upošteva kot resen pevski zbor in ne kot veselo pevsko družino. O sporedu je dejal, da ga je izbral tako, da bo posamezne skladbe možno izvajati po vsej Dravski banovini, če pa bo dovolj sredstev, tudi na turneji po Jugoslaviji. Pri izbiri posamezne skladbe je bila Vrabčeva vodilna in odločujoča misel njena kakovost.³⁶ Kritiko koncerta izpod peresa Karola Pahora je objavilo *Jutro*. Zapisal je, da je zbor, ki si je nadel nalogo gojiti in širiti jugoslovansko narodno in umetno pesem v naših obmejnih krajih, z izvedbo del Kogoja in Odaka posegel v najtežjo smer zborovske literature – jugoslovansko moderno. Prvi del sporeda je obsegal naslednje skladbe: *Kmetova molitev* Železnika, *Prihod* Ubalda Vrabca, *Na Vardaru* Gotovca in *Molitev* Vasilija Mirka. Ta je bila na koncertu izvedena prvič. Drugi del sporeda je zajemal jugoslovansko moderno: Kogojev *Requiem*, po Pahorjevem mnenju zahtevno in najboljšo slovensko skladbo za moški zbor, Odakovo skladbo *Kovač*, Cvetkovo *Oče naš* in Tajčevičeve *Pjesme od kola*. Spored so sklenili z narodnimi: Devovi *Splavarska* in *Pa tam douda jes pojdam*, Mirkovi *Oj, Jablane* in *Stiže pramalječe* ter Adamičeve *Zdrava bodi, draga moja*, *Tužna mladost moja*, *Bilo vavek veselo* in *Turopoljci*. Pahor je ocenil, da je zbor nastopil dobro pripravljen, občudovanja vredna pa je bila predvsem odločitev, da izvede Kogojev *Requiem*, ki ga je označil kot »gotovo najtrši oreh« jugoslovanske zborovske literature. Pomenljivo je dodal, da ga je, ako se ne moti, izvajal le še ljubljanski akademski zbor. O izvedbi je zapisal: »Razumljivo je,

33 *Lepota naše pesmi osvaja našo mejo*, v: MVJ 11 (1937), št. 103 (8. 5.), str. 2.

34 *Tri kulturne prireditve*, v: MVJ 9 (1935), št. 82, str. 3.

35 *Koncert »Jadrana« v Mariboru*, v: J (1937), št. 116 (21. 5.), str. 7.

36 *Lepota naše pesmi osvaja našo mejo*, v: MVJ 11 (1937), št. 103 (8. 5.), str. 2.

da zato skladba ni mogla priti do onega popolnega izraza, ki ga slikata skladatelj in pesnik.« Po kritikovem mnenju se je zbor »dobro uveljavil« v Odakovi skladbi *Kovač*. Jamstvo, da bo zbor nadalje gojil moderne skladbe in z intenzivnim delom premagal z njimi povezane težave, je Pahor videl v osebnosti Ubalda Vrabca, ki je »s svojim smotrnim glasbenim delom dvignil zbor do tako lepe umetniške višine.« Podrobneje je Vrabca ocenil: »Vsaka skladba izzveni v njegovi interpretaciji v celoti, brez hlastanja po znanih in odvrtnih efektih.« Največ navdušenja pri občinstvu so po Pahorjevem mnenju vzbudile narodne pesmi.³⁷

Oktober 1937 je *Jadran* priredil koncert v spomin na kralja Aleksandra. V frančiškanski cerkvi sta poleg zbora nastopila tudi uspešna mariborska violinistka Fani Brandlova in ljubljanski organist Blaž Arnič. Bučar je v *Marburger Zeitung* zapisal, da odličen zbor razpolaga z upoštevanja vrednim pevskim znanjem in kakovostnimi glasovi. Po njegovem mnenju so pevci z izvedbami skladb Tartinija, Palestrine, Gallusa, Rheinbergerja, Taclika, Bortnjanskega pod taktirko odličnega zborovodje Vrabca potrdili, da sestavljajo najboljši moški pevski zbor, ki deluje v mestu.³⁸ Sledili so še številni drugi nastopi. Nemški *Marburger Zeitung* je 15. marca 1938 objavil poročilo, da je zbor zaključil društveno leto s skupaj 23 nastopi. Po kakovosti ga je označil kot najboljši mariborski zbor.³⁹

Pomemben nastop za društvo *Jadranje* je bila proslava ob 20-letnici obstoja Jugoslavije. 5. maja 1938 so v napolnjeni mariborski Unionski dvorani združeni pevski zbori *GM*, *Jadrana* in *Maribora* ter orkester *GM* in vojaška godba 45. pešpolka, primadona beograjske opere Zlata Gjungjenac, članici mariborskega narodnega gledališča Jelka Igljčeva in Vida Zamejčič-Kovičeva, člana ljubljanske opere Ivan Francl in Aleksander Kolacio, mariborski koncertni pevec Avgust Živko in ljubljanski basist Anton Petrovič izvedli veliki oratorij za soliste, zbor in orkester *Blagri* francoskega romantičnega skladatelja Césarja Francka. Organizator in vodja koncerta je bil Janez Ev. Gašparič. Karol Pahor je v kritiki posebej pohvalil baritonista Kolacia ter pevski zbor, posebej base in orkester.⁴⁰ Obsežno oceno je podal tudi poročevalec *Slovenca*. Ocenil je, da je bilo v izvajanju pevskega zbora oziroma celotnega ansambla tudi nekaj pomanjkljivosti, kar je razumljivo, saj je izvedba *Blagrov* zelo težavna.⁴¹

Dober mesec kasneje (25. junija 1938) je v mariborskem mestnem parku potekal koncert zborov Ipavčeve pevske župe. Sodelovalo je pet zborov iz Maribora in dva iz okolice (pevski

zbor iz Kamnice – Kobanci, s Tezna pevski zbor *Radost* in mariborski *Poštni rog*, *Nanos*, *Drava*, *Jadran* in pevski zbor *Maribor*). Med najpomembnejšimi zbori je manjkal pevski zbor mariborske *Glasbene matice*. Pahor je v obsežni kritiki za *Mariborski večernik Jutra* zapisal: »Najboljši izmed moških zborov, včlanjenih v Ipavčevi pevski zvezi⁴² (s tem najboljši moški zbor zelene Štajerske) zbor *Jadrana*, je dosegel na tej prireditvi brezdvomno največji uspeh. Pod vodstvom svojega agilnega pevovodje g. Ubalda Vrabca je nastopil zbor tokrat polnoštevilno s cca. 40 člani in podal Mirkovo *Pradedom* in Devovo *harm. goriške ponarodele pesmi*, *Soča* z vso ono prožnostjo, ki odlikuje najboljše pevske zборе. Zbor si na mah osvoji poslušalca s svojo glasovno izenačenostjo, rutino in dinamično eksaktnostjo.«⁴³

Naslednje leto, 8. oktobra 1938, se je pevsko društvo *Jadran* ponovno poklonilo spomenu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ubaldo Vrabec je stopil na oder dvakrat. Z violinistko Jožo Kalčevo je ob orgelski spremljavi zaigral neimenovano skladbo za dve violini. Pomembnejši je bil nastop z moškim zborom, ki je, po mnenju kritika časnika *Slovenec* pokazal »veliko muzikalno dovršenost.« A capella je izvedel sedem duhovnih skladb, ki so jih podpisali: Brumel, Vinogradov, Premrl (*Cirilova oporoka*), Lvov, Palestrina (*Tema nastala je*), Vrabec in Liszt (*Mir z vami*). Kritiku je vseskozi ugajalo petje »v preciznih, v potankosti izdelanih pianih.« Popolno ubranost je po kritikovem mnenju zbor dosegel z enotnostjo v izražanju, čisto izreko, skoraj brezhibno intonacijo in linearno plastičnostjo. Sklenil je, da je zbor »lepo zvenel in se ubrano prelival v bogatih harmonijah.«⁴⁴

20-letnico obstoja je društvo proslavilo s slavnostnim koncertom 20. maja 1939 v veliki dvorani Sokolskega doma. V napovedniku koncerta v *Mariborskem večerniku Jutra* je vodstvo društva izkoristilo priložnost in javnost seznanilo z dejstvom, da pevski zbor vseh 20 let ni prejel nobene podpore, ne od občine, ne od banovine in ne od države. Vse stroške so krili »sami njegovi revni člani.« *Večernik* je napovedal tudi zanimiv spored z dvema novima pesmima – Pahorjevo in Vrabčevo (žal njunih naslovov časnik, kakor tudi drugi listi, ni objavil).⁴⁵ Skromen članek v zvezi s koncertom je prispeval *Slovenec*, ki nas sezna, da je bil obisk koncerta dober, svoje predstavnike pa so na prireditve poslala tudi vsa emigrantska društva v državi. Zbor je po poročanju neznanega poročevalca ponovno dokazal, da razpolaga z najboljšim moškim pevskim materialom.⁴⁶

Avgusta 1939 je, kakor je v napovedniku koncerta zapisal poročevalec *Nove dobe*, »najboljši pevski zbor med vsemi emigrant-

37 Koncert »Jadrana« v Mariboru, v: J (1937), št. 116 (21. 5.), str. 7.

38 Dr. E. B., *König Alexander-Gedächtnis-Konzert*, v: MZg 77 (1937), št. 235 (14. 10.), str. 4.

39 *Die Gesangvereine „Jadran“*, v: MZg 78 (1938), št. 60 (15. 3.), str. 4.

40 K. Pahor, *César Franck: Les Béatitudes (Blagri)*, v: MVJ 12 (1938), št. 101 (5. 5.), str. 3.

41 V. U[kmar], *Koncert mariborskih pevskih zborov*, v: S 66 (1938), št. 108 (12. 5.), str. 5.

42 Pahor je izrazil navdušenje nad prireditvami, ki jih je organizirala Ipavčeva pevska župa, saj so v kratkem času dvignile zborovsko izvajanje na mariborskem področju na »zavidljivo umetniško višino.« *Pevski koncert Ipavčeve župe*, v: MVJ 12 (1938), št. 144 (28. 6.), str. 3.

43 *Pevski koncert Ipavčeve župe*, v: MVJ 12 (1938), št. 144 (28. 6.), str. 3.

44 *Spominski koncert Jadrana v Mariboru*, v: S 66 (1938), št. 236 a (13. 10.), str. 4.

45 *Dvajset let društva „Jadran“*, v: MVJ 13 (1939), (20. 5.), str. 3.

46 *20 letnica Jadrana*, v: S 67 (1939), 116 a (23. 5.), str. 7.

skimi zbori« *Jadran* prvič nastopil v Celju. Pod Vrabčevim vodstvom je 45 pevcev izvedlo 17 narodnih in domoljubnih pesmi.⁴⁷ Spored koncerta je obsegal naslednje skladbe: Mirkovo *Pradedom*, Maroltovo *Barčico*, Gotovčevo *O mili mi u selu divojka*, štajersko narodno *Zdrava bodi*, Devovo *Splavarska*, češko narodno *Tječe voda*, Mirkovo *Oj, Jablane*, rusko narodno *Zasvistali kazačjenki*, V. Novakovo *Juhe, pojdamo v Škofje*, Foersterjevo *Povejte, ve planine*, Škraupfovo *Bivali Čehove*, Devovi *Gor čez izaro* in *Soči*, Aljaževo *Na dan*, kozaško narodno *Iz za ljesa*, Zajčevo *U boj* in Juvančevo *Slovansko*.⁴⁸ Po poročanju *Nove dobe* se je lepo zveneč pevski zbor pod »odličnim in mirnim vodstvom svojega dirigenta« predstavil kot »odlična, homogena pevska celota.« Obširen program je zbor izvedel na pamet, brezhibno in skladno.⁴⁹

Pevski zbor *Jadran-Nanos*

Že na 20. občnem zboru pevskega društva *Jadran* januarja 1939 so zborovalci razpravljali o morebitni združitvi društev *Jadran* in *Nanos*, a takrat do stvarnega sklepa ni prišlo.⁵⁰ Vest, da sta mariborski emigrantski društvi *Jadran* in *Nanos* naposled strnili svoje moči, je oktobra 1939 prvi objavil *Mariborski večernik Jutra*. Po pisanju člankarja je pomnoženi pevski zbor *Jadran-Nanos* imel pred seboj nove naloge. Od šestdeset do sedemdeset pevcev si je prizadevalo, da se pod vodstvom Ubalda Vrabca izpopolnijo in dosežejo še višjo raven izvajanja. Ena od glavnih nalog je bila predvsem zbujati s pesmijo narodno zavest tam, kjer so bili narodni in državni interesi ogroženi, spajati društveno delovanje z ostalimi društvi in Ipavčevo pevsko župo ter sodelovati na vseh narodnih manifestacijah in svečanostih.⁵¹

7. julija 1940 je pevski zbor *Jadran-Nanos* nastopil v Celju. Pevski zbor, sestavljen iz 36 najboljših pevcev bivših pevskih zborov *Jadran* in *Nanos*, je za koncert sestavil spored predvsem slovanskih narodnih pesmi.⁵² Izvedene slovanske umetne pesmi so podpisali Dev, Mirk, Jereb in Juvanec. Po kritikovem mnenju je mlade in navdušene pevce zbora *Jadran-Nanos* zborovodja Vrabec vodil »z zelo večjo roko.« Dalje je zapisal, da se je »glasovno uravnotežen in izenačen zbor« odzval na vsak njegov gib in izvedel spored koncerta »zelo učinkovito in doganano«, z »najlepšimi pianissimi.«⁵³ Istega dne zvečer je nastopil v zdraviliški dvorani v Dobrni.⁵⁴

Kmalu zatem, 29. junija 1940, je zbor priredil koncert v Laškem. Poročevalec časnika *Nova doba* je nastop prvovrstnega in

47 *Pevski koncert mariborskega »Jadrana« v Celju*, v: *Nova doba* (ND) (1939), št. 33 (11. 8.), str. 3.

48 *Vokalni koncert narodnih in domoljubnih pesmi*, v: ND (1939), št. 34 (18. 8.), str. 3.

49 *Pevski koncert mariborskega Jadrana v Celju*, v: ND (1939), št. 35 (25. 8.), str. 2.

50 *Občni zbor Jadrana*, v: S 67 (1939), 25 a (31. 1.), str. 7.

51 Bizjak, L., *Pevski zbor »Jadran-Nanos«*, v: MVJ 13 (1939), št. 228 (5. 10.), str. 4.

52 *Pevski koncert društva »Jadran-Nanos« v mestnem parku*, v: ND (1940), št. 28 (5. 7.), str. 2.

53 *Koncert pevskega zbora »Jadran-Nanos« v Celju*, 40 (1940), št. 29 (12. 7.), str. 2.

54 *Pevski koncert društva »Jadran-Nanos« v mestnem parku*, v: ND (1940), št. 28 (5. 7.), str. 2.

priznanega pevskega zbora označil kot velik dogodek za Laško.⁵⁵ Na sporedu je bilo 16 pesmi – slovanske, slovenske in nekaj narodnih. Po poročanju časnika so bile vse »lepo sprejete«, najbolj pa je »vžgala« Aljaževa *Slovan na dan*. Zbor, ki je bil po mnenju poročevalca dinamičen in discipliniran, je zvenel v vseh glasovih izenačeno ter se je mogel primerjati z marsikaterim znanim pevskim zborom.⁵⁶

Pevsko društvo *Kolo*

Pevsko društvo *Kolo* je bilo ustanovljeno 24. novembra 1940, da z »našo lepo pesmijo« utrjuje narodno zavest ob meji.⁵⁷ V novoustanovljenem pevskem zboru so sodelovali povečini pevci bivših (razpuščenih) zborov *Jadran* in *Nanos*. Prvi koncert, pa tudi zadnji, saj je kmalu zatem nastopilo obdobje okupacije, je zbor priredil v počastitev nastopa vlade nj. vel. kralja Petra II. 2. aprila 1941 v Sokolski dvorani (današnja Unionska dvorana). Spored je obsegal skladbe Gallusa (*Glejte, kako umira pravični*), Križkovskyga (*Utopljenka*), Gerbiča (*Rožmarin*), Jereba (*O kresu*), Hochreiterja (*Gospovetski zvon*), Gotovca (*Pjesma žitonoša*), praižvedbo Vrabčeve skladbe (*Kralj Matjaž*), Mirka (*Pomlad; O pohorskem kmetu; Gostüvanje se služi*), Mokranjca (*I. rukovet*), Adamiča (*Na božjo pot pojde*), Schwaba (*Oj dekle, kaj si tak žalostno*). Oceno koncerta je prispeval Karol Pahor, ki je zapisal, da je največ zanimanja vzbudila Vrabčeva noviteta, na Župančičev tekst zložena skladba epskega značaja, pisana »v nekako srednje zmernem slogu, uporabljajoč kanonske oblike«, ki je grajena zelo smiselno in dosega »prav lepe koralne efekte«. Vrabčeva, Mirkova in Jerebova skladba so bile po Pahorjevem mnenju med vsemi izvedene najboljše. Pahor je nadaljeval z mislijo, da je zbor dosegel lep uspeh, gotovo bi pa še bolje uspel, če bi s koncertom še malo počakal ter si za koncert izbral manjšo dvorano, kjer bi zvočnost prišla bolj do veljave. O Vrabcu je zapisal, da je »prav izkušen zborovodja,« katerega delo z zborom bo zagotovo sledilo in doseglo umetniško kakovost zbora *Jadran*.⁵⁸

Skladateljsko delo

V Mariboru se je razmahnila tudi Vrabčeva skladateljska dejavnost. V mestu ob Dravi je nastala vrsta zborov in dve obsežnejši deli. Ob delu z zbori *Grafika*, *Jadran* in *Kolo* so nastale zborovske skladbe *Kresno jutro*, *Mi kujemo (Udar na udar)*, *Naša zemlja*, *Kralj Matjaž* in daljša skladba *Punt* na tekst A. Gradnika, ki so jo prvič izvedli 5. decembra 1964 ob odprtju tržaškega kulturnega doma. Spodbuda za Vrabčevo nadaljnje skladateljsko ustvarjanje je bila vsekakor druga do tretja nagrada, ki jo je za simfonično pesnitev *Štiri dobe* prejel na natečaju mariborskega Umetniškega tedna leta 1939 (po vojni je za isto skladbo,

55 *Priznani pevski zbor društva »Jadran-Nanos« iz Maribora*, v: ND (1940), št. 27 (28. 6.), str. 5.

56 *Koncert*, v: ND 40 (1940), št. 28 (5. 7.), str. 4.

57 *Ustanovitev pevskega društva »Kola«*, v: J 21 (1940), št. 276 a (25. 11.), str. 4.

58 Pahor K., *Mariborsko »Kolo«*, v: J 22 (1941), ŠT. 82 (6. 4.), str. 4.

vendar brez sklepnega dela, dobil priznanje na natečaju Premio Trieste).⁵⁹ V Mariborski dobi izstopa daljša skladba *Punt*, kateri je kasneje dodal še orkester.⁶⁰ Gre za vokalno-instrumentalno skladbo na dva Gradnikova soneta iz cikla *Podobe tolminskega punta*. V Mariboru je napisal tudi zborovski skladbi *Sinoči me dekle je vprašalo* in *Trbovlje (Kresno jutro)* – objavljeni v zbirki 22 pesmi iz leta 1940.⁶¹

Drugo

Glasbena dejavnost Ubalda Vrabca ni bila omejena le na že omenjena društva. Poleg poučevanja na glasbeni šoli *GM* sta Ema in Ubald Vrabec poučevala tudi na glasbeni šoli *Železničarskega društva Drava*.⁶² Poleg kopice opravkov je Vrabec aktivno sodeloval na prireditvah raznih društev.⁶³ Med bivanjem v Mariboru se je tudi izpopolnjeval, in sicer v violinski igri pri Faniki Brandl in pevski tehniki pri Zori Ropas.⁶⁴

59 Jelerčič, I., *Osemdeset let Ubalda Vrabca*, v: *Naši zbori (NZ)* 37 (1985), str. 137, 138.

60 Harej Zorko, *Ubald Vrabec – petinsedemdesetletnik*, v: *Cerkveni glasbenik (CG)*, 74 (1981), 22, 23.

61 A. B., *Vrabec Ubald*, v: *Primorski biografski leksikon*, 1991, št. 17, str. 271–273.

62 Kralj, B., *Ubald Vrabec 190–1992*, Gorica: Goriška Mohorjeva družba, 2005, str. 43.

63 *Ob 140letnici rojstva dr. A. M. Slomška*, v: *MVJ* 14 (1940), št. 268 (25. 11.), str. 7.

64 *Vrabec Ubald*, v: *SBL, Ljubljana 1980–1990*.

Sklep

Številni v Maribor priseljeni Primorci so v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja dodobra razgibali kulturno življenje mesta ob Dravi. Vključevali so se v društva, organizirali in nastopali na prireditvah ter, še posebej s petjem, vzbujali ljubezen do pesmi in dvigali narodno zavest. Eden najpomembnejših mariborskih Primorcev je prav gotovo Ubald Vrabec. Učitelj, začasni ravnatelj in društveni delovodja *GM Maribor*, violinist, nadvse uspešen zborovodja in skladatelj je bil v vseh porah t kratkega mariborskega glasbenega življenja. Najpomembnejše je bilo njegovo delo s pevskimi zbori. Kritike, ki jih je po nastopih s pevskimi zbori izpisalo kritiško pero, so bile odlične. S strokovnim delom in smelo zastavljenimi koncertnimi sporedi, ki so nemalokrat vključevali nadvse zahtevno moderno zborovsko literaturo, je pevski zbor društva *Jadran* popeljal na sam vrh pevskega poustvarjanja v Mariboru. Sklenemo lahko, da je Ubald Vrabec bistveno pripomogel k dvigu kakovosti pevskega poustvarjanja in s tem obogatil glasbeno kulturo v Mariboru in širše.

#Viri in literatura

Časopisni viri

- c. Mariborsko kulturno pismo, v: *Jutro (J)* 16 (1935), št. 86 a (12. 4.), str. 3.
- 20 letnica Jadrana, v: *S* 67 (1939), 116 a (23. 5.), str. 7.
- a–, k– (F. Avsenak), 25. koncert pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru, v: *MVJ* 6 (1932), št. 280 (10. 12.), št. 4.
- Bizjak, L., Pevski zbor »Jadran-Nanos«, v: *MVJ* 13 (1939), št. 228 (5. 10.), str. 4.
- Črni umetniki so peli, v: *J* 16 (1935), št. 82 a, 8. 4., str. 3.
- Der Sängerkhor der »Glasbena matica«, v: *Marburger Zeitung (MZg)* 73 (1933), št. 173 (2. 7.), str. 5.
- Die Gesangverein »Jadran«, v: *MZg* 78 (1938), št. 60 (15. 3.), str. 4.
- Dr. E. B., Zum Konzert der »Grafika«, v: *MZg* 75 (1935), št. 84 (12.4.), str. 5.
- Dr. E. B., Konzert des Gesangvereines »Grafika«, v: *MZg* 78 (1938), št. 249 (3. 11.), str. 4.
- Dr. E. B., König Alexander-Gedächtnis-Konzert, v: *MZg* 77 (1937), št. 235 (14. 10.), str. 4.
- Dvajset let društva »Jadran«, v: *MVJ* 13 (1939), (20. 5.), str. 3.
- Glasbena matica mariborska razpuščena, v: *Slovenec (S)* 61 (1933), št. 176a (5. 8.), str. 4.

- Harej Zorko, Ubald Vrabec – petinsedemdesetletnik, v: *Cerkveni glasbenik (CG)*, 74 (1981), 22, 23.
- J. G., Cerkveni koncert Glasbene Matice v Mariboru, v: *S* 60 (1932), št. 285 a (14. 12.), str. 3, 4.
- J. G., Koncert Glasbene Matice, v: *S* 61 (1933), št. 261 (15. 11.), str. 4.
- Jelerčič, I., Osemdeset let Ubalda Vrabca, v: *Naši zbori (NZ)* 37 (1985), str. 137, 138.
- Jubilejni koncert Grafike, v: *DP* 13 (1938), št. 111 (1. 11.), str. 3.
- Jubilejni koncert pevskega društva »Jadran«, v: *J* 15 (1934), št. 202 a, 3. 9., str. 2.
- K. Pahor, César Franck: Les Béatitudes (Blagri), v: *MVJ* 12 (1938), št. 101 (5. 5.), str. 3.
- Koncert »Jadrana« v Mariboru, v: *J* (1937), št. 116 (21. 5.), str. 7.
- Koncert »Jadrana« v Mariboru, v: *J* (1937), št. 116 (21. 5.), str. 7.
- Koncert delavskih pevskih in glasbenih društev, v: *DP* 11 (1936), št. 85 (21. 10.), str. 3.
- Koncert moškega zbora »Grafika«, v: *Delavska politika (DP)* 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.
- Koncert moškega zbora »Grafika«, v: *DP* 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.
- Koncert moškega zbora »Grafika«, v: *DP* 10 (1935), št. 28 (10. 4.), str. 3.

26. Koncert pevskega zbora „Jadran-Nanos“ v Celju, 40 (1940), št. 29 (12. 7.), str. 2.
27. Koncert, v: ND 40 (1940), št. 28 (5. 7.), str. 4.
28. Konec konflikta Glasbena Matica: Hladek - Bohinjski, v: Mariborski večernik Jutra (MVJ) 10 (1936), št. 93 (23. 4.), str. 3.
29. Lepota naše pesmi osvaja našo mejo, v: MVJ 11 (1937), št. 103 (8. 5.), str. 2.
30. Lepota naše pesmi osvaja našo mejo, v: MVJ 11 (1937), št. 103 (8. 5.), str. 2.
31. Mariborska Glasbena Matica, v: S 61 (1933), št. 177a (6. 8.), str. 4.
32. Ob 140-letnici rojstva dr. A. M. Slomška, v: MVJ 14 (1940), št. 268 (25. 11.), str. 7.
33. Občni zbor Jadrana, v: S 67 (1939), 25 a (31. 1.), str. 7.
34. Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice, v: MVJ 6 (1932), št. 210 (16. 9.), str. 2.
35. Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice, v: MVJ 8 (1934), št. 142 (25. 6.), str. 3.
36. Pahor K., Mariborsko „Kolo“, v: J 22 (1941), ŠT. 82 (6. 4.), str. 4.
37. Pevski koncert društva „Jadran-Nanos“ v mestnem parku, v: ND (1940), št. 28 (5. 7.), str. 2.
38. Pevski koncert društva „Jadran-Nanos“ v mestnem parku, v: ND (1940), št. 28 (5. 7.), str. 2.
39. Pevski koncert Ipavčeve župe, v: MVJ 12 (1938), št. 144 (28. 6.), str. 3.
40. Pevski koncert Ipavčeve župe, v: MVJ 12 (1938), št. 144 (28. 6.), str. 3.
41. Pevski koncert mariborskega »Jadrana« v Celju, v: Nova doba (ND) (1939), št. 33 (11. 8.), str. 3.
42. Pevski koncert mariborskega Jadrana v Celju, v: ND (1939), št. 35 (25. 8.), str. 2.
43. Priznani pevski zbor društva „Jadran-Nanos“ iz Maribora, v: ND (1940), št. 27 (28. 6.), str. 5.
44. Proslava sedemdesetletnice zgodovinske »Besede«, v: MVJ 5 (1932), št. 253 (7. 11.), str. 2.
45. Spominski koncert Jadrana v Mariboru, v: S 66 (1938), št. 236 a (13. 10.), str. 4.
46. Tri kulturne prireditve, v: MVJ 9 (1935), št. 82, str. 3.
47. Tri kulturne prireditve, v: MVJ 9 (1935), št. 82, str. 3.
48. Ustanovitev pevskega društva „Kola“, v: J 21 (1940), št. 276 a (25. 11.), str. 4.
49. V. U[kmar], Koncert mariborskih pevskih zborov, v: S 66 (1938), št. 108 (12. 5.), str. 5.
50. Vokalkonzert der Jünger der schwarzen Kunst, v: MZg 75 (1935), št. 69 (24. 3.), str. 4.
51. Vokalni koncert narodnih in domoljubnih pesmi, v: ND (1939), št. 34 (18. 8.), str. 3.
52. Zelo dobro uspel koncert delavskih pevskih in glasbenih društev, v: DP 12 (1937), št. 80 (6. 10.), str. 3.

Arhivski viri

1. Domovinska kartoteka, TE 575/1936, 1937, PAM.
2. Fond Mestna občina Maribor, AŠ 358/300. Pokrajinski arhiv Maribor
3. Gospodinska kartoteka, Vrabec Ubald, TE 648/2508, 2509, Pokrajinski arhiv Maribor (PAM).
4. Pevsko društvo Grafika, Blagajniška knjiga, AŠ 108/3183. Fond Ukinitveni komisar za društva na Spodnjem štajerskem, PAM.
5. Poročilo za 1. sejo šolskega kuratorija šole GM (4. julij 1936). PAM, fond GM, škatla št. 3.
6. Šolsko poročilo za sejo centralnega odbora Glasbene Matice dne 16. novembra 1936. PAM, fond GM, škatla št. 3.
7. Zapisnik četrte redne odborove seje v poslovnem letu 1936/37. PAM, fond GM, škatla št. 3.
8. Zapisnik X. redne odborove seje Glasbene Matice (30. junij 1938). PAM, fond GM, škatla št. 3.

Literatura

1. Enciklopedija Slovenije, 14. zvezek (2000). Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 367, 368.
2. Hartman, B. (2001). Primorci in slovenska kultura v Mariboru med vojnama, Kultura v Mariboru (2001). Maribor: Obzorja.
3. Hartman, B. (2001). Primorci in slovenska kultura v Mariboru med vojnama, Kultura v Mariboru. Maribor: Obzorja, str. 118.
4. Kralj, B. (2005). Ubald Vrabec 1905–1992. Gorica: Goriška Mohorjeva družba.
5. Kralj, B. (1984). Zborovska dela Ubalda Vrabca (diplomsko delo). Akademija za glasbo, Ljubljana.
6. Poročilo ob šolskem letu 1935–1936 (1936). GM Maribor.
7. Poročilo ob šolskem letu 1936–1937(1937). GM Maribor.
8. Poročilo ob šolskem letu 1937–1938 (1938). GM Maribor.
9. Poročilo ob XX. šolskem letu 1938–1939 (1936). GM Maribor.
10. Poročilo ob XX. šolskem letu 1938–1939 (1939), GM Maribor.
11. Poročilo ob XXI. šolskem letu 1939–1940 (1940), GM Maribor.
12. Primorski biografski leksikon, 1991, št. 17.
13. Slovenski biografski leksikon, Ljubljana, 1980–1990.